

ความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต:

ศึกษาจากงานเขียนสารคดีชีวประวัติของนักศึกษา

The Importance of Education in Enhancing Quality of Life:

A Study of Student-Written Biographical Documentaries

มิ่งมนัสชน จังหาร¹

Mingmanuschon Changharn¹

สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม¹

Thai for Communication Faculty of Humanities and Social Sciences Rajabhat Maha Sarakham University¹

Corresponding author, E-mail: mingmanuschon@gmail.com¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในงานเขียนสารคดีชีวประวัติ และ 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาที่ปรากฏในงานเขียนสารคดีชีวประวัติ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยอาศัยกรอบแนวคิดเรื่องความสำคัญของการศึกษา การพัฒนาคุณภาพชีวิต และปัญหาในระบบการศึกษาเป็นหลัก ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ผลงานการเขียนสารคดีชีวประวัติของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในรายวิชาการเขียนข่าวและสารคดี ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 90 ผลงาน และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 65 ผลงาน รวมทั้งสิ้น 155 ผลงาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในสามมิติ ได้แก่ (1) ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านวัตถุ คือ การสร้างโอกาสในการมีอาชีพและรายได้ (2) ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ คือ การเสริมสร้างกำลังใจ ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเข้มแข็งทางอารมณ์ และ (3) ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความรู้สึกรู้จักคิด คือ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การมีเป้าหมายในชีวิต และการพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) ปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในสารคดีชีวประวัติ ได้แก่ (1) การขาดแรงจูงใจและทัศนคติในการเรียน (2) ปัญหาทางการเงิน (3) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (4) ปัญหาด้านสุขภาพจิตและสุขภาพกาย

คำสำคัญ: ความสำคัญของการศึกษา, การพัฒนาคุณภาพชีวิต, สารคดีชีวประวัติ, ปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษา

ABSTRACT

This research article aims to 1) examine the importance of education in enhancing quality of life as portrayed in student-written biographical documentaries, and 2) explore the problems and obstacles within the educational system reflected in these writings. This qualitative study employs content analysis, drawing on conceptual frameworks regarding the significance of education, quality of life development, and challenges in the education system. The data consist of 155 student-written biographical documentaries produced by students from the Thai Language for Communication program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Maharakham Rajabhat University, in the "News and Documentary Writing" course during the first semesters of the 2022 and 2023 academic years (90 and 65 works, respectively).

The research findings reveal that: 1) Education plays a vital role in enhancing quality of life across three dimensions: (1) materially, by creating opportunities for careers and income; (2) psychologically, by fostering encouragement, self-esteem, and emotional resilience; and (3) cognitively, by transforming attitudes, instilling life goals, and developing critical thinking skills. 2) The major problems and obstacles in the educational system affecting quality of life, as identified in the biographical documentaries, include: (1) lack of motivation and negative attitudes towards learning, (2) financial difficulties, (3) unfavorable family environments, and (4) mental and physical health issues.

Keywords: The Importance of Education, Enhancing Quality of Life, Biographical Documentaries, Problems and Challenges in the Education System

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญที่ขับเคลื่อนการพัฒนาทั้งในระดับบุคคลและสังคม โดยมีบทบาทในการเสริมสร้างทักษะความรู้ และคุณธรรมที่จำเป็นในการใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้จะช่วยเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้ที่มั่นคงแล้ว การศึกษายังช่วยพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์ ความสามารถในการแก้ปัญหา และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การศึกษายังมีความสำคัญในการสร้างสำนึกทางสังคมและจิตสำนึกที่ดี ทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ การลงทุนในด้านการศึกษาจึงถือเป็นการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูง ไม่เพียงแต่ในด้านเศรษฐกิจแต่ยังรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในสังคมโดยรวม (ลักษณะ กสิกรรม และพระมหาดูรอุตฺโตโร, 2566)

การศึกษามีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เนื่องจากการศึกษาช่วยเสริมสร้างความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงานและการใช้ชีวิตในสังคม เมื่อบุคคลได้รับการศึกษาอย่างเพียงพอ จะสามารถเข้าถึงโอกาสทางอาชีพที่ดีกว่า ส่งผลให้มีรายได้ที่สูงขึ้นและมีเสถียรภาพทางการเงิน นอกจากนี้ การศึกษายังสร้างความตระหนักรู้ในด้านสุขภาพ จริยธรรม และสังคม ทำให้บุคคลสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขมากยิ่งขึ้น ซึ่งในที่สุดแล้วจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมของสังคมอย่างยั่งยืน

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แก่เยาวชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ปิลันญา วงศ์บุญ, 2550)

การนำเสนอเรื่องความสำคัญของการศึกษาผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อสังคมออนไลน์ และหนังสือพิมพ์ มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนและสังคมโดยรวม สื่อเหล่านี้สามารถเข้าถึงผู้คนได้อย่างกว้างขวางโดยใช้เนื้อหาที่หลากหลาย เช่น เรื่องราวความสำเร็จจากการศึกษา บทสัมภาษณ์กับบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือการแชร์ประสบการณ์ชีวิตที่ได้รับผลดีจากการศึกษา นอกจากนี้ การใช้สื่อในการนำเสนอข้อมูลการศึกษายังช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการสนทนาในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตในระยะยาวมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การนำเสนอเรื่องของการศึกษาสามารถทำได้ผ่านงานประเภทสารคดี

สารคดี เป็นงานเขียนหรือวรรณกรรมร้อยแก้วในลักษณะตรงข้ามกับบันเทิงคดี (Fiction) ที่มุ่งให้สาระความรู้แก่ผู้อ่าน เป็นเบื้องต้น มีความพลัดเพี้ยนเป็นเบื้องหลัง ที่มุ่งแสดงความรู้ ความคิด ความจริง ความกระฉ่างแจ และเหตุผลเป็นสำคัญ อาจจะเขียนเชิงอธิบาย วิจารณ์เชิงแนะนำสั่งสอน เป็นต้น (ศิริรัตน์ สุนสกกุล, 2560)

ลักษณะของงานเขียนสารคดี คือ การเสนอข้อมูลหรือเนื้อหาสาระเป็นข้อเท็จจริง โดยเน้นเนื้อหาสาระ เรื่องราว เหตุการณ์ ตัวบุคคล หรือสถานที่ต้องเป็นข้อเท็จจริง (fact) และยังเป็น การเสนอข้อมูลและผู้เขียนได้ศึกษา สังเกต สำนวณ หรือวิเคราะห์ตีความเป็นอย่างดีแล้ว มีจุดประสงค์ให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความเพลิดเพลินในการอ่าน เป็นสองส่วนที่แยกกันไม่ได้ การเขียนสารคดีอาจใช้จินตนาการประกอบได้ (อาจมีหรือไม่มีก็ได้) เป็นการสร้างภาพตามความนึกคิดที่เกิดจากอารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียนเป็นการสร้างภาพที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ สังเกต พิจารณาจากข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง สารคดีต้องเป็นงานเขียนที่สร้างสรรค์ เป็นการนำเสนอความคิดเห็นและทัศนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านโดยทั่ว ๆ ไป มิใช่สร้างสรรค์ให้แก่บุคคลใดโดยเฉพาะ (วิกิพีเดีย, 2568)

งานเขียนสารคดีสามารถจำแนกได้หลากหลายประเภท เช่น สารคดีท่องเที่ยว สารคดีเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่สารคดีชีวิตบุคคลเป็นสารคดีประเภทหนึ่งที่น่าสนใจเพราะ

เป็นงานเขียนที่บอกเล่าเรื่องราวข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลที่แฝงไปด้วยข้อคิดในการใช้ชีวิตซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่เพียงบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือต้องเป็นประวัติบุคคลสำคัญเท่านั้น (นพวรรณงามรุ่งโรจน์, 2563) หากเป็นประวัติของบุคคลทั่วไป ดังที่ ธัญญา สังขพันธานนท์ (2548, น. 24) ได้ให้ความหมายของสารคดีชีวิตบุคคลว่า สารคดีที่มุ่งนำเสนอเรื่องราวหรือแง่มุมในชีวิตของบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นคนเด่นคนมีชื่อเสียง แต่ชีวิตของบุคคลธรรมดาสามัญก็สามารถนำมาเขียนเป็นสารคดีชีวิตประเภทนี้ได้ ขึ้นอยู่กับการเลือกและการจับประเด็นที่จะนำเสนอลักษณะของสารคดีเกี่ยวกับชีวิตบุคคลจะเป็นการนำเสนอข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับประวัติอาชีพการงานการต่อสู้ชีวิตความสำเร็จหรือความล้มเหลวอุดมคติหรือปรัชญาชีวิตที่บุคคลนั้นๆ ยึดถือเป็นแนวทางผู้เขียนจะต้องเรียบเรียงและจัดลำดับการนำเสนอให้น่าอ่าน คุณค่าของสารคดีชีวิตบุคคลอยู่ที่การแสดงแบบอย่างให้เห็นวิถีการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคล ซึ่งอาจจะมีทั้งแง่มุมในด้านที่ประสบความสำเร็จและความล้มเหลว นอกจากจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจชีวิตมนุษย์ได้มากขึ้นแล้ว อาจเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้กับผู้อ่านด้วย

เมื่องานเขียนสารคดีเป็นการนำเสนอแง่มุมของบุคคล การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ถูกนำเสนอ ซึ่งในยุคปัจจุบัน การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ การจัดการการศึกษาควรจัดให้เป็นแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย และเพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เป็นที่พึงประสงค์ (กรมวิชาการ, 2542)

แม้ว่าการศึกษาก็ถูกยอมรับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม แต่ในทางปฏิบัติยังคงพบว่าหลายคน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ สังคม หรือวัฒนธรรม ยังคงประสบปัญหาในการเข้าถึงหรือได้รับประโยชน์จากระบบการศึกษาอย่างเต็มที่ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ยังทำให้

การศึกษาแบบดั้งเดิมไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาสารคดีชีวิตประวัติที่นักศึกษาวรรณคดีเขียนขึ้นในรายวิชาการเขียนข่าวและสารคดีภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 นักศึกษารหัส 63 จำนวน 90 ผลงาน และภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2566 นักศึกษารหัส 64 จำนวน 65 ผลงาน ผลงานรวมจำนวนทั้งสิ้น 155 ผลงาน โดยวิเคราะห์ภาพของ “การศึกษา” ที่ปรากฏสะท้อนบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างไร รวมถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่น่าสนใจ ซึ่งนอกจากจะช่วยให้เข้าใจประสบการณ์จริงของบุคคลหลากหลายกลุ่มแล้วยังเป็นการเปิดพื้นที่ให้ “เสียง” ของบุคคลทั่วไปที่มักไม่ถูกกล่าวถึงในงานวิชาการได้ถูกนำเสนอผ่านมุมมองของนักศึกษาเอง อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบายด้านการศึกษาให้ตอบสนองต่อบริบทที่หลากหลาย และส่งเสริมแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในงานเขียนสารคดีชีวิตประวัติ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาในงานเขียนสารคดีชีวิตประวัติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ไว้ 2 ด้านหลัก ได้แก่

1. กรอบแนวคิดเรื่องความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิดของพนม พงษ์ไพบูลย์ (2550) ซึ่งกล่าวถึงการศึกษาในฐานะเครื่องมือในการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม โดยการศึกษาช่วยให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ ทักษะพื้นฐาน ลักษณะนิสัยที่ดีงาม และความพร้อมในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังศึกษาแนวคิดเรื่องคุณภาพชีวิตของเอเบท บี. ชิน และหลุยส์ อี. เดวิท (Albert B. Shin &

Louis E. David) และคณะ (1975, น. 212; อ้างถึงใน วิฑูรย์ เดโช, 2541) ซึ่งเสนอว่า คุณภาพชีวิตเป็นภาวะของความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ จากการสังเคราะห์แนวคิดทั้งสอง ผู้วิจัย ได้กำหนดกรอบการวิเคราะห์ในด้านนี้ไว้ 3 ประเด็นย่อย ได้แก่

- 1.1 การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแง่วัตถุ
- 1.2 การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแง่จิตใจ
- 1.3 การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแง่ความรู้สึกนึกคิด

2. กรอบแนวคิดเรื่องปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษา โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเข้าไม่ถึงระบบการศึกษาในมิติต่าง ๆ และได้กรอบการวิเคราะห์ในด้านนี้ไว้ 4 ประเด็นย่อย ได้แก่

- 2.1 การขาดแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการเรียน
 - 2.2 ปัญหาทางการเงิน
 - 2.3 สภาพแวดล้อมในครอบครัว
 - 2.4 ปัญหาด้านสุขภาพจิตและสุขภาพกาย
3. ตัวแปรในการวิจัย (ในเชิงกรอบคิด)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผลงานการเขียนสารคดีชีวประวัติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร ที่เรียนรายวิชาการเขียนข่าวและสารคดี โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผลงานที่ส่งในชั้นเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 รวมจำนวนทั้งสิ้น 155 ผลงาน แบ่งเป็น

1. ผลงานของนักศึกษารหัส 63 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 90 ผลงาน
2. ผลงานของนักศึกษารหัส 64 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 65 ผลงาน

ผลงานเหล่านี้ถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลหลักในการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยถือเป็น หน่วยข้อมูล" (Units of Analysis) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษา

ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาที่ปรากฏในงานเขียน

1. ขั้นตอนในการวิจัย

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต และปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษา เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์

1.2 รวบรวมงานเขียนสารคดีชีวประวัติจากผลงานของนักศึกษาในวิชาการเขียนข่าวและสารคดี

1.3 วิเคราะห์ความสำคัญของการศึกษากับพัฒนาคุณภาพชีวิต และปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษา จากผลงานของนักศึกษาในวิชาการเขียนสารคดีและนำข้อมูลมาวิเคราะห์

1.4 เรียบเรียงผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

1.5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลงานการเขียนสารคดีชีวประวัติของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยอิงจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ

- 1) ความสำคัญของการศึกษาต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- 2) ปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบด้วยประเด็นหลักที่ใช้ในการพิจารณา ได้แก่

2.1 การกล่าวถึงบทบาทของการศึกษาในการเปลี่ยนแปลงหรือยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคคลในสารคดี

2.2 การสะท้อนภาพของปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาที่บุคคลในสารคดีประสบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผลงานการเขียนสารคดีชีวประวัติของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาการเขียนข่าวและสารคดี จำนวนทั้งสิ้น 155 ผลงาน แบ่งเป็น

3.1 ผลงานของนักศึกษาระหัส 63 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 90 ผลงาน

3.2 ผลงานของนักศึกษาระหัส 64 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 65 ผลงาน

ผลงานทั้งหมดนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อศึกษาความสำคัญของการศึกษาต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาที่ปรากฏอยู่ในผลงานสารคดี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นการตีความเชิงคุณภาพจากผลงานการเขียนสารคดีชีวประวัติของนักศึกษาจำนวน 155 ผลงาน โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

4.1 อ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาในผลงานอย่างละเอียด เพื่อให้เห็นภาพรวมของเรื่องราวที่ผู้เขียนนำเสนอ โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คุณภาพชีวิต และปัญหาทางการศึกษา

4.2 ใช้แนวทางการวิเคราะห์เนื้อหา ที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อจำแนกและจัดกลุ่มสาระสำคัญจากเนื้อหาในผลงานแต่ละชิ้น

4.3 จัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็น ได้แก่ ความสำคัญของการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาที่ปรากฏในสารคดี

4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบลักษณะร่วมและความแตกต่างที่ปรากฏในแต่ละประเด็น เพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจน

4.5 อภิปรายผลการวิเคราะห์ โดยเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลในผลงานของนักศึกษากับประเด็นทางสังคมและการศึกษาในภาพรวม

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต: ศึกษาจากงานเขียนสารคดีชีวประวัติของนักศึกษา ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน

1. ความสำคัญของการศึกษากับพัฒนาคุณภาพชีวิตในงานเขียนสารคดีชีวประวัติ

การศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลในหลายด้าน โดยเฉพาะในด้านความรู้สึกรู้สึกคิด ซึ่งการศึกษาช่วยให้บุคคลมีความสุข ความหวัง และแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ยังส่งเสริมด้านจิตใจ โดยทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในชีวิตและงาน รวมทั้งพัฒนาในด้านวัตถุ โดยการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและรายได้ การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกมิติ ทั้งส่วนตัวและสังคม

จากผลงานสารคดีของนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 155 ผลงาน เมื่อได้นำมาศึกษาและวิเคราะห์แล้ว พบผลงานที่มีกรนำเสนอเรื่องความสำคัญของการศึกษากับพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 39 ผลงาน ดังนี้

1. การศึกษากับพัฒนาคุณภาพในแง่วัตถุ คือ เมื่อบุคคลในสารคดีได้รับการศึกษา สำเร็จการศึกษา มีคุณวุฒิ บุคคลได้นำความรู้ความสามารถจากการเล่าเรียนมาเพื่อพัฒนาตัวเอง ยกกระตักในเรื่องของรายได้ หรือผลตอบแทน ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น จำนวน 7 ผลงาน ดังตัวอย่าง

ในตอนนั้นคิดในใจว่าจะตั้งใจเรียนให้สูงเพื่อจะได้ทำงานดี ๆ มีเงิน เพื่อจะหารายได้มาช่วยครอบครัวให้หลุดพ้นจากความยากจน และในช่วงนั้นก็เริ่มไปรับจ้างกับพ่อแม่ ทำงานทุกอย่างที่ช่วยพ่อกับแม่ได้ อดทน ขยัน และประหยัดอดออม

(ผลงานสารคดีลำดับที่ 29)

พอจบการศึกษาได้วุฒิ ปวส. ก็ได้เป็นช่างเสริมสวยอย่างเต็มตัว และได้มีโอกาสได้เป็นครูสอนวิชาเกี่ยวกับความงาม ในระยะเวลา 3 ปีที่เป็นครูสอนนั้น อยากจะหาความรู้เพิ่มเติม จึงตัดสินใจลาออกและเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โดยใช้วิธี

เดิมเลือกเรียนวันเสาร์อาทิตย์ ส่วนวันธรรมดาที่เปิดร้านเสริมสวยเล็ก ๆ ควบคู่กับการเรียน เมื่อเรียนจบปริญญาตรีแล้ว จึงกลับมาขยายกิจการร้านเสริมสวยของตัวเอง จากครอบครัวที่ยากจนก็เริ่มจะมีระดับมีกินมีใช้ขึ้นตามลำดับ

(ผลงานสารคดีลำดับที่ 12)

2. การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพในแง่จิตใจ คือ การศึกษาช่วยให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในวิชาชีพหรือการทำงาน รวมทั้งความพึงพอใจในสถานภาพทางสังคมและการศึกษาของตัวเองหรือบุคคลที่ตัวเองส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาจำนวน 15 ผลงาน ดังตัวอย่าง

การเรียนจะทำให้มีความรู้ มีอาชีพ ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าของคุณค่า ไม่ได้ด้อยค่าไปจากคนอื่นเลย

(ผลงานสารคดีลำดับที่ 104)

ช่วงนั้นเธอทำงานและเรียนหนักมาก จนมีเงินจ่ายค่าเทอมเอง และส่งให้พ่อกับแม่ใช้ด้วย พ่อกับแม่ของเธอดีใจและภูมิใจในตัวเธอมาก หลังจากที่เรียนจบ ปวส. ทางบริษัทก็ทาบทามให้เธอมาร่วมงานด้วย ซึ่งเธอก็ตอบตกลง

(ผลงานสารคดีลำดับที่ 88)

3. การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพในแง่ความรู้สึกนึกคิด คือ การศึกษาช่วยให้เกิดความรู้สึกมีความสุข ผ่านพ้นจากความรู้สึกเป็นทุกข์ หรือความวิตกกังวลต่าง ๆ รวมถึงวาดภาพถึงเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วตัวเองจะมีอนาคตที่ดีจำนวน 17 ผลงาน ดังตัวอย่าง

“เธอจึงล้มเลิกความฝันของเธอไว้ในวัยแค่ 17 ปี เธอคิดที่จะลาออกจากโรงเรียนเพื่อที่จะหางานทำช่วยพ่อของเธอ แต่พ่อของเธอบอกกับเธอว่า พ่อจะส่งเสริมให้ลูกเรียนตามความฝันของลูกนะ เธอจึงตัดสินใจฮึดสู้ขึ้นอีกครั้ง เพื่อความฝันของเธอ และเป็นความภาคภูมิใจของพ่อที่เธอรักมากที่สุด”

(ผลงานสารคดีลำดับที่ 1)

เขาเริ่มมีจุดมุ่งหมาย จบไปแล้วจะเรียนต่อที่ไหน และอยากที่จะเป็นอะไร อยากเรียนอะไร เขาก็เริ่มวางแผนชีวิตมาเรื่อย ๆ ซึ่งเขามีความใฝ่ฝันอยากที่จะเป็นครูพละ เขาจึงเลือกที่จะเล่นกีฬาและเก็บเกี่ยวประสบการณ์เพื่อที่จะเอาไว้อัปโหลดเข้ามหาวิทยาลัยในต่อไป ซึ่งเขาก็ไม่ได้ละเลยการเรียนหรือกิจกรรมเชิงวิชาการต่าง ๆ เลย จะทำอะไรก็ทำไปให้สม่ำเสมอ และจะจัดเวลากับตนเองให้ลงตัว แล้วทุกอย่างจะดีไปตามลำดับ

(ผลงานสารคดีลำดับที่ 89)

จากผลงานสารคดีของนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 155 ผลงาน เมื่อได้นำมาศึกษาและวิเคราะห์แล้ว พบผลงานที่มีการนำเสนอเรื่องความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิตจำนวน 39 ผลงาน โดยสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนผลงานของนักศึกษาที่มีการนำเสนอเรื่องความสำคัญของการศึกษากับพัฒนาคุณภาพชีวิต

ความสำคัญของการศึกษากับพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลในงานเขียนสารคดีชีวิตประวัติ	จำนวนผลงาน
1. การศึกษากับพัฒนาคุณภาพในแง่วัตถุ	7
2. การศึกษากับพัฒนาคุณภาพในแง่จิตใจ	15
3. การศึกษากับพัฒนาคุณภาพในแง่ความรู้สึกนึกคิด	17
รวม	39

จากผลงานสารคดี 39 ผลงาน พบว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในหลายด้าน โดย 7 ผลงานแสดงให้เห็นว่าการศึกษช่วยให้บุคคลพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านวัตถุ เช่น การเพิ่มรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ส่วนอีก 15 ผลงานสะท้อนว่าการศึกษาเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในด้านจิตใจ เช่น ความพึงพอใจในอาชีพและสถานภาพทางสังคม

สุดท้าย 17 ผลงานชี้ว่าการศึกษาช่วยให้บุคคลมีความสุข ลดความกังวล และมองเห็นอนาคตที่ดีกว่า

2. ปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาในงานเขียน สารคดีชีวประวัติ

จากผลงานสารคดีของนักศึกษารวมทั้งสิ้น 155 ผลงาน เมื่อนำมาศึกษาและวิเคราะห์แล้ว พบผลงานที่มีการนำเสนอ เรื่องปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาของบุคคลในงานเขียน สารคดีชีวประวัติจำนวน 25 ผลงาน ดังนี้

2.1 การขาดแรงจูงใจและทัศนคติในการเรียน คือ การที่ผู้เรียนบางคนอาจไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา ส่งผลให้ ขาดความมุ่งมั่นและไม่สามารถเรียนได้ดีในระยะยาว การไม่ สนใจหรือขาดแรงจูงใจในการเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผล กระทบต่อผลการเรียนรู้ในปัจจุบัน จำนวน 1 ผลงาน ดังตัวอย่าง

ความท้อก็มีอยู่หลายครั้ง ตั้งแต่วัยเด็ก เรื่องแรก ที่ท้อแท้ก็คือเรื่องการเรียนรู้ เพราะด้วยความที่เป็นคนไม่ชอบอ่าน หนังสือ จึงรู้สึกท้อกับการเรียนเป็นอย่างมาก

(ผลงานสารคดีลำดับที่ 110)

2.2 ปัญหาทางการเงิน คือ ครอบครัวมีฐานะยากจน การขาดแคลนทุนทรัพย์ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ หรือวัสดุการศึกษาได้อย่างเพียงพอ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพ การศึกษาโดยรวม ไม่ว่าจะเป็นการซื้อหนังสือเรียน ค่าธรรมเนียม การศึกษา หรือค่าใช้จ่ายในการเรียนพิเศษ ทำให้ผู้เรียนบางคน ต้องหยุดเรียนหรือถอนตัวจากระบบการศึกษา เนื่องจาก ไม่สามารถแบกรับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นได้ สถานการณ์นี้ทำให้เกิด ช่องว่างทางการศึกษาและความไม่เท่าเทียมกันในโอกาส การเรียนรู้ จำนวน 21 ผลงาน ดังตัวอย่าง

พอจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทางบ้านไม่มีเงิน ส่งเรียนต่อ ก็เลยตัดสินใจเข้ามาทำงานที่กรุงเทพมหานคร

(ผลงานสารคดีลำดับที่ 50)

พอจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียน ก็ไม่ได้ศึกษาต่อ เนื่องจากฐานะทางบ้านไม่มีกำลังพอที่จะส่งเรียน ในระดับชั้นมัธยม

(ผลงานสารคดีลำดับที่ 25)

พ่อกับแม่ได้แยกทางกันตั้งแต่วัยเด็ก แล้วโตอาศัย อยู่กับตายาย หลังจากนั้นก็ได้เรียนหนังสือ เพราะไม่มีเงิน ตากับยายก็รับจ้างหาเลี้ยงครอบครัว

(ผลงานสารคดีลำดับที่ 69)

2.3 สภาพแวดล้อมในครอบครัว คือ การสนับสนุน จากผู้ปกครอง การสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมสำหรับการศึกษา จะช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจและความมั่นใจในการเรียน หากผู้เรียน ขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครอง หรือได้รับการอบรมที่ไม่ดีจะมี ผลต่อทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยเฉพาะในกรณี ที่ผู้เรียนต้องเผชิญกับปัญหาในชีวิตประจำวัน ทำให้การศึกษา ไม่สามารถเป็นไปตามเป้าหมายได้ จำนวน 2 ผลงาน ดังตัวอย่าง

เดิมนั้นอยากที่จะเล่าเรียนหนังสือเหมือนลูก ๆ บ้านอื่น มองเห็นเด็กชายรุ่นราวคราวเดียวกันได้ไปที่โรงเรียน แต่ตนเองกลับได้ทำอะไรทำช่วยครอบครัว แต่ด้วยความคิด ของแม่นั้นบอกว่าเป็นผู้หญิง มีความกังวล ห่วงที่จะต้องออกบ้าน ออกเรียนในทุกวัน อยากที่จะให้อยู่บ้านช่วยพ่อแม่ จึงได้ให้แต่ลูก ชายที่มีโอกาสได้ไปเล่าเรียน นำวิชาความรู้มาทำอาชีพรับราชการ ให้พ่อกับแม่ ณ เวลานั้น ทำได้เพียงต้องยอมรับกับเรื่องราวนี้ และตั้งใจช่วยพ่อแม่ต่อไป

(ผลงานสารคดีลำดับที่ 103)

พอโตมาพ่อก็เสียชีวิต ก็เหลือแค่ แม่ พี่สาว พี่ชาย และเขาน้องเล็กสุดท้อง ตั้งแต่พ่อเสียชีวิต พี่สาวก็ไม่ได้เรียนต่อ เลยตัดสินใจแต่งงานมีครอบครัว เขาและพี่ชายเข้าเมืองกรุง ทำงานเพื่อเลี้ยงครอบครัว

(ผลงานสารคดีลำดับที่ 45)

2.4 ปัญหาสุขภาพจิตและสุขภาพกาย คือ ความเครียด วิตกกังวล หรือปัญหาสุขภาพร่างกายอื่น ๆ อาจทำให้ผู้เรียนไม่สามารถมีสมาธิหรือสนุกกับการเรียนได้ การมีสุขภาพจิตที่ไม่ดีสามารถนำไปสู่ความเครียด ซึมเศร้า และความวิตกกังวล ซึ่งจะส่งผลต่อสมาธิและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ขณะที่ปัญหาสุขภาพกาย เช่น โรคภัยไข้เจ็บ การขาดโภชนาการที่เหมาะสม หรือการขาดการออกกำลังกาย ก็สามารถทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดอุปสรรค ทำให้ไม่สามารถแสดงศักยภาพที่แท้จริงออกมาได้ จำนวน 1 ผลงาน ดังตัวอย่าง

ตอนสมัยเด็ก ๆ โดนเพื่อนล้อต่าง ๆ นานา จนไม่สามารถที่จะไปเรียนได้ เมื่อก่อนนั้นดวงตาก็ยังพอมองเห็นอยู่บ้าง ๆ แต่ไม่ชัดเจนนัก คุณครูจึงบอกไม่ให้มาเรียน เพราะมีความบกพร่องทางการมองเห็น

(ผลงานสารคดีลำดับที่ 71)

จากผลงานสารคดีของนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 155 ผลงาน เมื่อได้นำมาศึกษาและวิเคราะห์แล้ว พบผลงานที่มีการนำเสนอเรื่องปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาของบุคคลในงานเขียนสารคดีชีวประวัติจำนวน 25 ผลงาน โดยสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนผลงานของนักศึกษาที่มีการนำเสนอเรื่องปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาของบุคคลในงานเขียนสารคดีชีวประวัติ	จำนวนผลงาน
1. การขาดแรงจูงใจและทัศนคติในการเรียน	1
2. ปัญหาทางการเงิน	21
3. สภาพแวดล้อมในครอบครัว	2
4. ปัญหาสุขภาพจิตและสุขภาพกาย	1
รวม	25

จากผลงานสารคดี 25 ผลงาน พบว่าการขาดแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลในเรื่องไม่สามารถเรียนได้ดีในระยะยาว โดยเฉพาะในสถานการณ์

ที่ครอบครัวประสบปัญหาทางการเงิน ซึ่งส่งผลให้บุคคลในเรื่องไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้หรือวัสดุการศึกษาได้อย่างเพียงพอ และต้องถอนตัวจากระบบการศึกษาในที่สุด นอกจากนี้สภาพแวดล้อมในครอบครัวและการสนับสนุนจากผู้ปกครองยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจและความมั่นใจในการเรียนรู้ ขณะที่ปัญหาสุขภาพจิตและสุขภาพกาย เช่น ความเครียดและการขาดโภชนาการที่เหมาะสม ก็สามารถส่งผลกระทบต่อสมาธิและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้เช่นกัน ปัญหาเหล่านี้จึงเป็นอุปสรรคใหญ่ในการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในปัจจุบัน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต: ศึกษาจากงานเขียนสารคดีชีวประวัติของนักศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในงานเขียนสารคดีชีวประวัติ และ 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาที่ปรากฏในงานเขียนสารคดีชีวประวัติ ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในสามมิติ ได้แก่ (1) ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านวัตถุ คือ การสร้างโอกาสในการมีอาชีพและรายได้ (2) ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ คือ การเสริมสร้างกำลังใจ ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเข้มแข็งทางอารมณ์ และ (3) ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความรู้สึกนึกคิด คือ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การมีเป้าหมายในชีวิต และการพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) ปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในสารคดีชีวประวัติ ได้แก่ (1) การขาดแรงจูงใจและทัศนคติในการเรียน (2) ปัญหาทางการเงิน (3) สภาพแวดล้อมในครอบครัว และ (4) ปัญหาด้านสุขภาพจิตและสุขภาพกาย

จากผลการศึกษาเห็นได้ว่า การศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลในหลายมิติ โดยเฉพาะในด้านความรู้สึกนึกคิด ซึ่งเป็นมิติที่ปรากฏมากที่สุดในงานเขียนสารคดีชีวประวัติที่ศึกษา ทั้งนี้เพราะการศึกษาช่วยให้บุคคลมีเป้าหมายในชีวิต มีความหวัง แรงบันดาลใจ และสามารถ

มองเห็นความสำเร็จในอนาคต ส่งผลให้เกิดทัศนคติเชิงบวกต่อชีวิตและมีความสุขมากขึ้น ขณะเดียวกัน ยังส่งเสริมคุณภาพชีวิตทางจิตใจ โดยช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกภูมิใจในตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์ และได้รับการยอมรับจากสังคม นอกจากนี้ การศึกษายังมีผลต่อคุณภาพชีวิตในด้านวัตถุ โดยช่วยยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาคือปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลทั้งในด้านปัญญา จิตใจ และสังคมตามที่ อุกัย ภูเจริญ (2564) ระบุว่าการศึกษาคือความจำเป็นลำดับที่ห้าของชีวิต และเป็นเครื่องมือสำคัญในการรับมือกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ เช่นเดียวกับกานต์ธีรา ภูวิกรัย (2564) ที่เห็นว่าการศึกษาคือรากฐานของคุณภาพชีวิต และสามารถเปลี่ยนแปลงสังคมได้ในภาพรวม

อย่างไรก็ตาม แม้การศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต แต่ยังคงพบปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาที่เป็นตัวจำกัดการเข้าถึง โดยเฉพาะปัญหาทางการเงินซึ่งปรากฏในผลงานสารคดีมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดของครอบครัวที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการสนับสนุนการศึกษา ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโอกาสทางการเรียนรู้ ซึ่งรัชวดี แสงมหะหมัด (2560) ได้ชี้ให้เห็นว่า รายได้และทรัพย์สินเป็นประเด็นที่สร้างความไม่เท่าเทียมกันมากที่สุดในสังคมไทย สอดคล้องกับสิ่งที่สามารถ จันทรสุรีย์ และคณะ (2564) เสนอว่า จังหวัดที่ยากจนมักถูกละเลยจากภาครัฐในด้านการพัฒนา ส่งผลให้ปัญหาความยากจนกลายเป็นอุปสรรคสำคัญทางการศึกษา อีกทั้งปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว ทัศนคติของผู้เรียน และปัญหาสุขภาพจิตหรือร่างกาย แม้จะปรากฏไม่มากนัก แต่ก็ส่งผลโดยตรงต่อแรงจูงใจในการเรียนและความสามารถในการพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของณัชชา มหปัญญานนท์ (2566) ที่เห็นว่านโยบายด้านการศึกษาควรมุ่งเน้นการจัดการกับความไม่เท่าเทียม มากกว่าการเน้นยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงอย่างเดียว ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาทำหน้าที่ในการยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องพิจารณาแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างที่ขัดขวางการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างเป็นระบบและทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาเรื่องความสำคัญของการศึกษาของบุคคลในงานเขียนสารคดีชีวประวัติ สามารถนำไปเป็นตัวอย่างเพื่อให้เห็นภาพความสำเร็จเมื่อได้รับการศึกษาด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ

1.2 จากผลการศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษาของบุคคลในงานเขียนสารคดีชีวประวัติ ทำให้เห็นภาพของปัญหาและอุปสรรคการศึกษา สามารถนำมาต่อยอดเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับบุคคลหรือระดับครอบครัว เพื่อการพัฒนาสังคมไทยต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต: ศึกษาจากงานเขียนสารคดีชีวประวัติของนักศึกษา ครั้งนี้เป็นการศึกษา นักศึกษาในปีการศึกษา 2565-2566 หากจะเห็นภาพที่ชัดเจนและครอบคลุมควรมีการศึกษาย่างต่อเนื่อง และศึกษาผลงานนักศึกษาย้อนหลัง เพื่อให้เห็นพลวัตเรื่องความสำคัญของการศึกษาของไทย รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาที่เกิดขึ้น

2.2 ความสำคัญของการศึกษากับพัฒนาคุณภาพชีวิต: ศึกษาจากงานเขียนสารคดีชีวประวัติของนักศึกษา ครั้งนี้ วิจัยเฉพาะเรื่องความสำคัญของการศึกษากับพัฒนาคุณภาพชีวิต และเรื่องปัญหาและอุปสรรคในระบบการศึกษา จึงควรมีการศึกษาประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษาให้รอบด้าน และลงลึกในรายละเอียดต่าง ๆ อย่างครบถ้วน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องความสำคัญของการศึกษากับพัฒนาคุณภาพชีวิต: ศึกษาจากงานเขียนสารคดีชีวประวัติของนักศึกษา ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2567 ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาสารคาม ที่ได้ให้โอกาสในการทำงานวิจัยนี้ ขอขอบพระคุณบุคคลที่นักศึกษานำมาสร้างสรรค์ผลงานเขียน ขอขอบพระคุณนักศึกษาเจ้าของผลงานและคณาจารย์หลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ให้คำปรึกษาและความอนุเคราะห์ในงานวิจัยจนสำเร็จเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2542). *กระบวนการเรียนรู้และยุทธศาสตร์การเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์จำกัด.
- กานต์ธีรา ภูริวิกรัย. (2564). *การศึกษาโลกในศตวรรษที่ 21: ระบบยังเหลื่อมล้ำ การเรียนรู้ยังวิกฤต*. สืบค้นจาก <https://www.eef.or.th/global-education>.
- ณัชชา มหปญญานนท์. (2566). ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 17(1), 18-39.
- ธัญญา สังขพันธ์. (2548). *การเขียนสารคดีภาคปฏิบัติ*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นพวรรณ งามรุ่งโรจน์. (2563). กลวิธีการเขียนสารคดีชีวประวัติ: กรณีศึกษาจากผลงานของนักศึกษานิเทศศาสตร์. *วรรณวิทัศน์*, 20(2), 202-232.
- ปิลันญา วงศ์บุญ. (2550). *การศึกษาคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ed_Mea/Pillanya_W.pdf.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2550). *การศึกษาคือปัจจัยที่ 5 ของชีวิต*. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/101128>.
- รัชวดี แสงมทะหมัด. (2560). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: คุณภาพสังคมที่คนไทยมองเห็น. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 8(1), 33-66.
- ลักขณา กลิกรรม และพระมหาอุตร อุตตโร. (2566). พระราชบัญญัติการศึกษากับการจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 8(3), 47-56.
- วิกิพีเดีย. (2568). *สารคดี*. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/สารคดี>.
- วิฑูรย์ เดโช. (2541). *คุณภาพชีวิตการทำของข้าราชการตำรวจ: กรณีศึกษาข้าราชการตำรวจภูธรที่ปฏิบัติราชการในจังหวัดระนอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. <https://libdoc.dpu.ac.th/mtext/thesis/abst/14212.pdf>.
- ศิริรัตน์ สุนสกุล. (2560). *งานเขียนประเภทสารคดี: เป็นงานเขียนหรือวรรณกรรมร้อยแก้วในลักษณะตรงข้ามกับบันเทิงคดี (Fiction) ที่มุ่งให้สาระความรู้แก่ผู้อ่านเป็นเบื้องต้น*. สืบค้นเมื่อจาก <https://praphansarn.com/home/content/810>.
- สามารถ จันทร์สุริย์ และคณะ. (2564). กลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจน. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 6(1), 111-126.
- อุทัย ภูเจริญ. (2564). *การศึกษาสร้างคน คนสร้างประเทศชาติ*. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 12(1), 25-33.